

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

80

Овай листъ излази сваке неделѣ еданугъ. Цена му е на годину 4, на
половину 2 а на четвѣрти године 1 ф.р. съ поштариномъ.

Брой 7.

19. Фебруара.

1859.

Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе.

(Као уводъ у Христіанску педагогію.)

I.

Човѣкъ, као мыслеѣе существо, запытатѣ себе: Нашто самъ я створенъ и шта е цѣль моя ради кое я на земљи живимъ? И кадъ овако човѣкъ самъ себе запыта настѣе му на умъ, да има осимъ нѣга іоштъ другихъ живихъ стварій на свѣту и сравнивши ихъ са собомъ помыслитѣе: можели быти да самъ я на то створенъ нашто су те друге животинѣ? При томъ размышляваню и сравнѣваню сѣтити се мора онъ своіу оныхъ дарова и преимѣства, с' коима се онъ одъ остальныхъ стварій одликуе. Премда се нѣгове тѣлесне снаге полагаю и касніе развію, него другихъ животиня, инакъ превазилази онъ скоро све нѣи дужимъ трайнѣмъ живота. Красна она соразмѣрность нѣговыхъ удова; нѣговъ управный ходъ; нѣговъ к' небу обраѣеный погледъ; нѣгово привикнуѣе на свако поднебіе, — све то есу свойства, с' коима се човѣкъ веѣъ и по тѣлесной своіой природи одъ своіу другихъ животиня одликуе. Па ако га у нечему по гдѣкое животинѣ и надмашю; превазилази онъ све нѣи много веѣма целокупномъ и сагласномъ образованошѣу своіу своихъ чувства.

Ако е веѣъ у погледу на тѣлесность свою човѣкъ надъ свима на земљи живеѣимъ створенѣима узвишенъ; то се іоштъ много веѣма узвишуе онъ надъ

нѣма своимъ духомъ. Духомъ своимъ кадаръ е човѣкъ о себи самомъ, и о своѣмъ суштествѣ мыслити; духъ е нѣговъ украшенъ даромъ безсмертія, одаренъ чудеснымъ силама и преимуществама, с' коима онъ пона и разбира многа появляна на земљи и на небу, дознае за нѣиову причину, цѣль, радню и слѣдство. Дочимъ трудолюбна пчелица и данасъ онако исто прави свое сааѣ, као што га е у време Адамово правила; докле паукъ с' онакомъ вештиномъ плете свою паучину, и лапа свое гнѣздо онако исто прави, како га е пре много тисућа година правила; докле у обште све животинѣ мале и велике по уроѣеномъ себи нагону на едномъ и иегомъ степену умѣтности стое: видимо мы да човѣкъ духомъ снажно напредуе, и единако к' веѣмъ савршенству тежи.

Какве е дивне вештине духъ човѣчій изнашао; колике тайне природне открію у течаю нѣколико само вѣкова! Колико е кадаръ и поединый човѣкъ за живота свога у побожности, у наукама и умѣностима напредовати! Каква е грдна разлика по знаню у кадлости и радњи између малог дѣтела и зрелог човѣка!!

Зато су мудри люди одъ прастарыхъ іоштъ времена испытывали и трудили се докучити опредѣленіе човѣка. Ал' премда су они сравниваюћи човѣка са животиньомъ и са другимъ стварима лако увидити могли, да опредѣленіе човечіегъ быѣа ни издалека не може быти оно, што другихъ животиня и стварій; ипакъ ни сами найславниіи рода човечіегъ мудраци умомъ своимъ немогоше найважниѣ ово за свакогъ човѣка питанѣ подпуно рѣшити, нити за извѣстно одговорити у чему се састои опредѣленіе човѣка. Има више тисућа година, како се о овомъ предмету препиру найизредниіи умови. Плодъ нѣиовога препираня колико е с' едне стране добра слѣдства произвео; то-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Колко е с' друге стране повода давао свакојкомъ измишляваню и непамятномъ нагађаню, како е кадъ суэта, чувственостъ, и ограниченостъ ума са испитательима владала и нѣхвомъ доказиваню правацъ давала. Такво испитиванѣ морало е напоследку саме испитателѣ довести на ту мысао, да разумъ човѣчій нѣ кадаръ самъ своіомъ снагомъ одговорити на горнѣ питанѣ, и да то нитко другій неможе учинити, него онай, кои насъ е створио, и кои пуно право има са своимъ створенѣма по вољи располагати, и нѣи онаквимъ силама и способностима даривати, за кое онъ, по своіой безграничној мудрости знаде да су за нѣи сходне. — Одговоръ дакле на питанѣ о существу, о цѣли и о опредѣленію човѣка може намъ заизвѣстно само еданѣ Богъ дати, и то е онъ учиніо давши намъ свое свето откровеніе.

Да е божіе откровеніе едино кадро упознати насъ съ нашимъ опредѣленіемъ, то ћемо најболѣ увидити кадъ наше тавне стране, наше слабости и грѣхе, кое намъ свакидашній животъ и повѣстница рода човеческогъ предъ очи ставля, съ пажљивошћу у претресъ узмемо.

Слабъ и неяцакъ рађа се човѣкъ, — сынъ прашине и грабежъ црвій. — на овај свѣтъ. Ва'съ животъ нѣговъ естъ борба плоти са духомъ. Онъ познае добро, а ради и противъ свогъ собственогъ увѣреня зло. Нѣгова нравна снага много пута мора да уступи чувствености и подлимъ страстима. Онъ свакій данъ виђа да у свѣту добри и ваљни люди много пате, дочимъ неваљали у највећемъ задовољству живе. Вѣчно трав на свѣту борба истине съ лажію, добродѣтели с' порокомъ, мудрости са лукавствомъ, добра са злымъ. Многи неразвиенъ пуполякъ смрзне се, многи младићъ у цвѣту живота свогъ постане грабежомъ смрти. Колко нѣихъ има, кое ненаситна смртъ изъ круга сво

У Н И В Е Р З И Т Е Т С К И Г Р А Д
 ихъ милыхъ родителя, любе, и дѣчице пре времена односи. Ратъ, потопъ, и болештине опустоше кад-кадъ цѣле предѣле распростируѣ' бѣду и патню на све стране. — У средѣ овакихъ слабостій людскихъ и тамныхъ страна' природе, кое се неразумльивымъ вагонеткама уподобити могу, тражи разумъ човѣчи жицу, коя бы га изъ замршености и противорѣчїа извести могла, и мудрость светска нїе му кадра ту жицу пружити. Садъ текъ управля испытатель погледъ свой горе, и живо чувствуе, да му нитко другїй осимъ едногъ Бога на пытанѣ нѣгово одговорити неможе, и долази до увереня, да в откровенїе Божїе ключъ, комъ се велика и тайна вагонетка та рѣшити може. Могу л' я себи равныма людма вѣровати, кои испытываху тайну опредѣленїа човечїегъ на земљи, кадъ се у нѣховимъ списанїяма ништа друго наѣи неможе, него неизвѣстность, ограниченость, незадовольство, кое и мене самога мучи. — Гдѣ в дакле истина и извѣстность? Где су те две небесне кѣри? Мысли и мнѣнїя, што ихъ у дѣтиньству имадохъ, изсмѣявамъ у мушкомъ узрасту; начела, коя ме среѣныхъ чинише докъ быяхъ богатъ, незадоволяваю ме, кадъ самъ у нужду и сиротиню пао, и нема тога на свету што бы еданъ човѣккъ замыслио, а да другїй небы могао пореѣи, и што се съ временомъ преиначити небы могло. — Ал' мы неиштемo мнѣнїя и нагаѣаня, него тражимо истину, праву, извѣстну истину, коя се порицати неда!

Гдѣ в дакле та истина, гдѣ в извѣстность за коїомъ вазда тежимо?

Само има еданъ, у коме в сушта истина и извѣстность усредоточена. Тай еданъ есть Богъ, Богъ се смиловао на люде и задоста учинїо тежнїи и испытываню нѣховомъ. Оно, што мы нигда разумомъ своимъ савршено и извѣстно постиѣи небы могли, от-

крию намъ в милостивый Твораць нашъ. Истину и извѣстно знанъ о нашемъ опредѣленю дао намъ в Богъ у светомъ своемъ откровенію, кое мы примамо чрезъ вѣру. Вѣра е смерно подчиненъ нашего несавршенства найвеѣмъ савршенству Божиѣмъ. Вѣра е превеликій онай даръ Божій, коимъ мы долазимо не само до правоꙗ богопознанія, него и до познаваня свое човеческе природе, свога существа и свога опредѣленія!

(Продуженъ слѣдує.)

Упутство

за местне управительъ школа,
прописано ц. к. министерствомъ за све круновине
аустриске монархие.

Местни управительъ школе, има у име целе общтине школу надгледати, и има се у овомъ послу слѣдуюћи прописа држати:

1. Дужанъ е сваки настоявати, да деца прилѣжно у школу долазе; зарадъ овоꙗ има:

а Сваке године о великой вакацији, пре него што се школа започне, заедно са учительомъ начинити пописъ све оне дѣце, коя су за школу способна (а то су она, коя су у 7. год. ступила:) и пописъ своеручно подписати;

б. Има чешће, баръ сваки 14. дана едаредъ у школу доћи, и по горепоменутомъ попису прегледати, есул' сва дѣца у школи, и испитати долазел' сваки данъ у школу; и ако кое неби у школи било, илѣ недолазило прилѣжно у ню, има се испитати, зашто ние дошло, и зашто недолази, и има благимъ начиномъ оцеве и старешине опомяти, да дѣцу у школу шалю; а ако неби са тимъ ништа уснео, онда има у споразумлѣню са местнимъ свештеникомъ те немарне родителъ общтинскомъ начелнику приявити;

в. Има при месечномъ исписиваню, изводу имена, оне дѣце, коя су одъ школе остаяла строго и савестно поступати, из-

www. УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 водъ тай своеручно подписати, и при судейским изтраживаньма одъ власти тога ради чини нимъ, безпристранъ бити, и само онде одлустити, да се прописана каштига оцу иль старешини дециемъ опрести, где известно зна. да дете сбогъ важни узрока ние у школу долазити могло.

2. Дужанъ е настоявати, да учительи прописане науке (види у школск. листу напредъ) децу прилѣжноуче, и да с' децомъ онако поступаю, како законъ иште. (види „о школскомъ запу“ и „закопи за учителѣ“ у листу) Овога ради има:

а. При чешѣемъ полазенью школе пазити, далъ су учительи за време школски часова непрестано у школи, дал' непочиню школе доцниє, или да непрекидаю рание, него што е закономъ прописано;

б. Има пазити, нешалѣл' учитель децу за време школски часова, да коекудъ трче и да му домаће службе чине; поступал' с' децомъ човечески и како што школски законъ иште; настоил' да су му деца мирна и пажљива; некаштигуел' децу, коя су што скривила, немилице, незаконо, и с' каштигама забранѣнима; држил' школу и школске намештає и оправе чисто и уредно, и држили се самъ предъ децомъ чисто и улюдно; пакъ ако би кою ману опазно, има е у споразумѣнью са свештенствомъ начелнику приявити. Исто тако, ако би — ков се вальда неће догодити, опазно, да се деци наука християнска не предає доста прилѣжно, или да катихете децу злоставляю, приявити ихъ.

3. Дужан е и на дечие владанѣ пазити, и са учительомъ се и са свештенствомъ за добро владанѣ старати. Тога ради има:

а. Пазити, дал' деца уредно у цркву долазе, дал' у цркви мирно стое, и дужанъ е докъ би учитель у олтару или на другомъ месту у цркви посломъ којимъ заузетъ био, децу у миру и запу придржати;

б. Има свако неуредно владанѣ деци по улицама закраћивати, и запретити.

4. Дужанъ е настоявати, да учитель припадаюћу плату уредно и исправно добива; и овогъ ради има:

а. При попису оне сиротинѣ, којой се школарина опрашта, — кой пописъ свештеникъ и местни начелникъ пре почетка

сваке школске год. направити имаю, — савестно пазити, да не би а на уштрбъ фонда, којимъ се школа одржава, и онај у сиротиню уписанъ био, који може школарину платити; (§. §. 181. и 182. школскогъ устава означую родителъ, који су слободни одъ школарине).

б. Има настоявати, да се дрва за огревъ школе одређена, благовремено спреме;

в. Има се заузети, да се плата и остали учителю уприпадаюћи депутатъ уредно покупи, и да се истоме на време, и ваљно, и колко треба изда; а ако би видно, да се ово несвршув уредно кадъ, колко, и како треба, онда е дужанъ обштинарма приятелски разложити неправду коју чине, узтежући илъ закидаюћи лебацъ ономъ човеку, који имъ децу учи и воспитава; и има настояти, да се люди доброволно поравнаю, да се распре и свађе одклоне, или утишаю и умире.

б. Дужанъ е старати се да е школско здание и да су све остале школске ствари и намѣштаји у добромъ станю, и дужан е све мане и недостатке, у споразумлѣню са свештенствомъ начелничеству приявити. Ако е наређено виданъ илъ оправлянь какво, илъ набавлянь чега школе ради, има пазити, свршували се то све сходно наредби, и благовремено; и ако би се несвршавало како и кадъ валя, него се радило немарно или на штѣту обштине, има то одма начелничеству приявити.

б. Има при визитацияма школе срескимъ начелничеством и осталимъ властма чинѣнимъ увекъ ту бити, и штогодъ на школи учителю деци илъ на обштини школе ради замераня илъ хваленя вредногъ знаде, све искрено и по савести явно одкрити и изказати, и само ако би противу учителя илъ старији штогодъ имао, предъ децомъ неговорити.

7. Дужанъ е о управляню школскогъ фонда, ако се који таковъ у месту находи све знати, и рачуне, који се о томъ сваке године предаю прегледати, и своеручно ихъ подписивати.

Местни школе управитель, снагомъ права, кое му е цела обштина у свое име поверила, имаде у свима школе тицаюћим се обштинскимъ заседанияма прво до местногъ начелничества место и гласъ.

Преводъ молитва и главныхъ пѣсана на
божественной литургіи.

(Продуженъ и свершетакъ.)

V.

После освещенія частныхъ дарова.

Особито за пресвету, пречастну, преблагословену, госпоѹ нашу Богородицу и свагдашню дѣву Марію, приносимо ши Господе ову службу.

Достойно е заиста величати те Богородицу, свагда блажену и найнепорочнїю и матеръ Бога нашего. Частнїю одъ Херувима и несравнѣно славнїю одъ Серафима, безъ пропадливости родившу Бога слова, праву Богородицу тебе величамо.

Найпре помени госпoде преосвещенога архиврея нашегъ коега даруй светымъ Твоимъ црквама, у миру, поштена, здрава, дугоживеѣа, и право управляюѣа речъ твою истине.

И дай намъ единымъ устна, и единымъ срцемъ славити и узпѣвати пречастно и всеславно име твое отца и сына и св. хуха, садъ и увекъ и до века. Аминь.

И да буду милости великога Бога и спаса нашего Исуса Христа са свима вама. —

Пошто смо све свете споменули, опеть и опеть Господу помолимо се.

За Принесене и освещене частне даре госпoду помолимо се.

Да човѣколюбаць Богъ нашъ прїимивъ ихъ, у светый наднебесный и мислений — умный — свой жертвеникъ, у вою духовнога мириса, пошлѣ намъ зато божанствену милость, и даръ св. духа, помолимо се. — — — и т. д.

Савдиненъ вѣре, и заедницу св. духа испросивши, сами себе, еданъ другогъ, и савъ животъ нашъ Христу Богу предаймо!

И допусти намъ — *сподоби насъ* — да съ поузданошћу неосуђено — *безъ ирекора* — смѣмо призвати тебе небеснога Бога отца и говорити:

Отче нашъ, кои си на небу, да се свети име твое, да приђе — *дође* — царство твое, да буде воля твоя, како на небу, тако и на земљи. Хлебъ нашъ свагдашњи дай намъ данасъ, и одпусти намъ дугове наше — *грехе* — као што и мы одпуштамо дужвикомъ нашимъ, и не уведи насъ у искушеніе, но избави насъ одъ зла.

Еръ е твое царство и снага, и слава, отца и сына и св. духа садъ и увекъ.

Миръ свима.

И твоемъ духу.

Главе ваше господу приклоните.

Узгласъ. Милошћу, подашљивошћу, и човѣколюбіемъ однороднога сына твога, с' коимъ си благословенъ, са пресветымъ благимъ и животворећимъ духомъ, садъ и увекъ и до века.

Пазимо! — *Воименъ!* —

Света светима!

Еданъ е светъ, еданъ е господъ Исусъ Христосъ у славу Бога отца аминъ.

VI.

Молитве и пѣне после причастна.

Са страхомъ Божиимъ и вѣрою приступите!

Благословенъ е кои греде — *долази* — у име господнѣ, Богъ господъ явіо се нама.

Молишва предъ свештымъ причешћемъ.

Вѣруемъ госпode и признаемъ, *) да си ты заиста Христосъ сынъ Бога живого, кои си дошао у свѣтъ спасти грѣшне, одъ коихъ самъ првый я. Іоштъ вѣ-

*) Исповѣдаю, значи овдѣ признаемо. —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

руамъ да в ово само пречисто тѣло твое, и ово сама драгоценна кровь твоя. Молимъ ти се дакле смилуй се на ме и опрости ми грѣхе мое, вольне и не вольне, што ихъ — *учинихъ* — рѣчию, дѣломъ и помисломъ, и допусти ми — сподоби мя — безъ прекора причестити се, пречистыхъ твоихъ тайна' госпode, у отпуштень грѣхова, и у животъ вѣчный.

Вечере твое тайне данасъ, сыне Божиі причестника ме прими. Небу съ неприятельима твоима тайну казати, нити бу ти полюбаць дати као Юда, но као разбойникъ исповедамъ те, — *признаемъ те*. — Помени ме госпode у царству твоёмъ.

Да не на судъ, ни на осуђень буде мени причешће светыхъ твоихъ тайна госпode, но на исцѣлень душе и тѣла.

После св. причешка.

Спаси — *избави* — Боже люде твое и благослови наслѣдіе твое.

Видимо праву — *истиинишу* — свѣтлость, примисмо духа небеснога, нађосмо вѣру истиниту, нераздѣльной Троици кланяймо се — *молимо се* — ерѣта насъ в спаса.

Благословенъ Богъ нашъ свагда садъ и увекъ и до века. *Да буде.*

Нека се испуне уста наша хвале твое госпode, да поемо славу твою, што си намъ допустио причестити се светымъ твоимъ божанственнымъ, бесмртнымъ, и животвореѣмъ тайнама. Сачувай насъ у твоіой свѣтиньи, да се васъ данъ поучавамо у правди твоіой. Аминю.

Последня екшенія.

Пошто смо управо стоеѣи примили, божествене, пречисте и бесмртне наднебесне и животвореѣе стра-

шне Христове тайне достойно — као што валя —
захвалимо госпoду.

Заклони, спаси, помилуй, и сохрани насъ Боже твоіомъ милошћу.

Данъ овай савршенъ, светъ, миранъ и безгрѣшанъ испросивши сами себе и еданъ другогъ и савъ животъ нашъ Христу Богу предаймо.

Узгласъ. Ёръ си ты освећенъ наше и теби славу шилъмо отцу и сыну и св. духу, садъ и у вѣкъ и до вѣки.

С' миромъ изиђимо!

У име господнѣ.

Молишва за амвонска.

Госпoде, кои благосиляшъ оне кои те славе, и освећушъ оне кои се на те ухваю. Спаси люде твоє и благослови наслѣдіє твоє, испуненъ — *пуностъ* — цркве твоє сохрани, и освети оне кои милую велелъпоту дома твога. Ты те — *люде* — прослави божественомъ твоіомъ силомъ, и не остави насъ, кои се у тебе ухвамо; миръ свету твоє даруй црквама, твоима свештеницыма. Найпресветлієм цару нашемъ Францу Іосифу првомъ, войсци, и свима людма твоима. Ёръ е свако даванъ и свакій свршенъ даръ одъ горе, и слави одъ тебе отца свѣтлостій и теби славу, и благодарность и прославлянъ — *поклоненіє* — шилъмо отцу и сыну св. духу, садъ и увѣкъ и до вѣка.

Нека буде име господнѣ слављно, одъ садъ и до века.

Благословъ господній нека е на васъ, тога милошћу и човѣколюбіємъ свагда, садъ и увѣкъ и до вѣка. Аминъ.

Слава Теби Христе Боже ухванъ наше, слава теби :

О д н у с т ь .

Кои в ускрсао изъ мртвыхъ Христосъ истини-
тый Богъ нашъ. — Молитвама пречисте свое матере,
светыхъ славныхъ, и свехвалъныхъ апостола, св. отца
нашега Иоанна златоуста, архієпископа цариградскогъ,
и свою светыхъ, — помиловат'ѣ насъ, као благъ и
човѣколюбацъ. — Аминъ. —

Спаси Христе Боже и помилуй, найпресветліегъ
и силнога Императора и великога войводу нашега Франца
Іосифа првога, светога патріарха нашега Іосифа, пре-
освещенога владика нашега Платона, Христа любеѣу
войску, основателъ и приложнике светогъ овогъ Храма,
и све православне христяне и сохрани ихъ на много
година'.

превео

В.

Юшъ неколико задатака за рачунъ.

— 1. Ютро землѣ има 1600 квадратни фати; на 1. воѣ-
ку рачуна се, како в коя веѣе илъ манъ врсте, по 9 12 до
16 квадр. фати простора, т. е. 6 7 илъ 8 фати една одъ
друге раздалеко; колико ѣшъ моѣи ти на твое по ютра, а
колико ти на твое 2 и по ютра воѣняка воѣака засадити?

Ти имашъ 1000 комада воѣака; и добияшъ, кадъ више
кадъ манъ, едно на друго сваке год. одъ свакогъ нара воѣ-
ки 100 ока воѣа, и продаешъ 100 ока по 1 фор. и 20 нов.
колико ѣшъ добити за 20 год.? Вредно в дакле расаѣива-
ти воѣе, кое врло мало труда кошта

— Ти купишъ три млада роя чела, сваки по 2 фор. и
добиешъ друге год. одъ свакога юшъ по два, колико ѣшъ
иѣ имати свега? Треѣе год. добиешъ опетъ одъ свакога юшъ
по два, и четврте опетъ одъ свакогъ по два, и тако исто
и пете и шесте године; колико ѣшъ иѣ имати после 6 го-
дина?

Аль ти нећешъ да запаћавашъ дуже, него само до 5. године и одъ те године задржавашъ само по 80 а све остало продаешъ иль тучешъ, и добиешъ едно на друго одъ сваке кошнице само по 20 фунти меда и 2 фунте воска, колико ћешъ добивати сваке године одъ сви они преко 80, меда и воска? А колико би имао после 10 година запаћаваня, и кадъ би онда сваке године две-треће-четврти туко, една-треће-четврти задржавао, колико би онда сваке године меда и воска добивао? А колико би добивао за медъ и восакъ новаца, кадъ би 1 центу меда по 22 фор. а 1 центу воска по 95 фор. продавао? Вредно е дакле и челе држати, око који мало вештине треба, а башъ ни посла много.

За изиданъ едногъ удесногъ здания за школу треба 1000 иль 2000 иль 4000 фор. У селу има 200 кућа, и свака кућа дае у то име само 1 нов. на данъ, колико ће времена требати, да се покупи 1000 иль 2000 фор. алъ има у месту 500. кућа, колко онда времена треба?

Мољеръ иште 3000 фор. да лепо цркву измолуе; у селу има само 150 кућа, иль 200 иль 250 и свака дае у то име само 1. новацъ на данъ; за кое ће време покупитисе?

Твой отацъ плаћа друштву Ленгера (Anker) у Бечу крозъ 17 година сваке године 100 фор. да друштво теби, после 17 година 5000 фор. даде; колико е свега твой отацъ издао? а колико е више добио него издао?

Томъ истомъ друштву плаћа онъ за твогъ брата сваке године 100 фор. за 24 године дана, до 25 године твой братъ 10,000 фор. уударедъ прими; колико е ту уложено? колко више добивено?

Ти плаћашъ истомъ друштву одъ твое 25. до 50. године, сваке године 25 фор. да одъ 50 године иль после 25 почне теби друштво сваке године до смрти по 200 фор. пензије давати; колико си за 25 година издао? колко ћешъ извући ако будешъ само 15 преко 50 живио? а ако узживишъ 20 иль 30 ако да Богъ?

Твой отаць плаћа истомъ друштву сваке године 200 форинге да друштво теби и матери твојој у случаю смрти очине 12,000 форинти издати има; и догоди се оцу после 3 године смрти, са колко е стотина онъ вама 12,000 фор. купио?

Бдна община одъ 150 кућа улаже сваке год. 25 форинти у име пензие годишњи 200 форинти за свогъ учителя, после 25 година дана службе њгове; Колико дође на сваку кућу одъ 200 форияте на годину? колко на месецъ?

Стараць.

Ваљало би да се сваки човекъ научи мислити: што Богъ дав, добро е, макаръ се кадкадъ по гдешто и зло чинило.

Бданъ смирени стараць дође едно вече на градску капию, и кадъ е затворену онази, и нико га у нутра пустити нехтедијаше, склони се да гладанъ и жеданъ у полю преноћи, говорећи и тако е Божия воля.

Собомъ имађаше онъ свогъ коня и еданъ фенѣръ са горећомъ свећникомъ, коя га по мраку водише. Бданъ часакъ затимъ дуне бура и угаси му свећницу, и онъ остаде у мраку. Мало за тимъ дође руля курыака, и увате му коня пакъ раздеру и пождеру. Беданъ стараць стрепљаше одъ стра, у мраку на зими, подъ голимъ небомъ, у непознатомъ полю међу вуцима, жельно чекајући, да зора сване, блажећи се своимъ речма: и тако е Божия воля.

Кадъ зора сину, уђе онъ у варошицу, и нађе капию отворену, алъ — сву варошицу опљивну. Бдна непријатељска чета, бияше ту ноћ ушла и све живо потукла илъ собомъ одвела.

Д о п и с и.

В. Сомборъ 16. фебруара. Како се, по смыслу выше уредбе, школска година есенасъ 1. септембра започела; то су полгодишњи испити у нашој главно-нормалној и у основ-

вимъ школама на свршетку януара држани. На испите по-
 звала е дирекція, мѣстно пречастно свештенство, и славно
 поглаварство писмено. Одъ стране поглаварства присуство-
 вао е испытима госп. сенаторъ Любомиръ Маширевићъ, а
 одъ свештенства само господинъ школскій катихетъ. Одъ
 людій отмѣнигъ реда, на и одъ самыхъ оныхъ, кои свое
 дѣце у школи имаю, было е на испыту врло мало. Само въ-
 колико тежака и тежакиня, коихъ дѣца есенасъ у школу
 поѣше, уважише позивъ свое дѣце, и с' тымъ показаше да
 се и кодъ простоте наше любовъ к' школи появлюе. У сви-
 ма разредима успѣхъ е, према околностима, добаръ быо, и
 мора се признати, да су господа учители великій и неу-
 синый трудъ полагали збогъ чега имъ овдѣ явно благода-
 даримо. — У четвртномъ основномъ разреду брой е ученика
 ове године знаменито порастао, и између нѣи има шестори-
 ца, кои су са стране родомъ (одъ овыхъ е еданъ Мађаръ
 реформатскогъ вѣрозакона родомъ изъ Верешмарте у Ба-
 ранѣи). То што страни люди нашу школу уважаваю и свою
 іой дѣцу повѣраваю, могло бы за угледъ служити нѣкимъ
 овдашнимъ Србљима, кои малу свою мушку, а особито жен-
 ску дѣцу одъ 8 и 9 година, кадъ текъ за школу способна
 починю бывати, у туђу школу шалю, гдѣ брзо свое забора-
 ве, а туђе ненауче, и управъ реѣи понайвыше забадава го-
 дине проведу. У првомъ разреду нормалне мушке школе има
 183 ученика. Алъ одъ овыхъ су две треѣине у новембру и
 децембру неуредно долазили. Они кои су школу уредно по-
 ходили учинили су красанъ успѣхъ и олетъ намъ засведо-
 чили преимущество и благодети новогъ начина предаваня, кои
 вальда е веѣъ до сада свуда у школе уведенъ, и о коєга
 честитости сваки поштенъ и паметанъ Србинъ увѣренъ бити
 мора. У томе разреду дужности учительске врло вешто и с'
 неусинымъ трудолюбіємъ одправля второлѣтный предуго-
 товникъ Ааронъ Михайловићъ, кои е одъ выс. ц. кр. на-
 мѣстништва за сунлента те класе наименованъ.

Юче послеподне одъ 2 — 6 сатій држанъ е испытъ у
 школи на селишту Буковцу. Старешине селишта тогъ доче-

каки су мѣстногъ директора кодъ школекогъ крста са србскимъ поздравомъ: „Помозъ Богъ“, и допратили у школу, која е пуна дѣце и людій была. Испытъ се започне и на велико удивленіе одъ све деце не нађе се ни еднога, кои ніе одговорити знао. У овой школи има ове године само буква-раца и часловаца. Букварци су лѣпо знали молитве и запо-вѣди; на каменитымъ таблицама чисто и лѣпо по диктираню писали, са штица и изъ буквава рукописно и печатано читали, и нешто рачунали. Часловци су разясњивали Вѣрую, и врло лѣпо и обширно приповѣдали све библичне повѣсти изъ старога завѣта одъ створеня света па до улазка Израилтяна у землю обећану. Пояли су воскресне, празничне свакогъ празника што е одъ септембра па до марта и свечарске тропаре; часловацъ читали и неке молитве и изреченія св. писма на паметь говорили; исто тако читали су они и приповедали изъ прве езыкословне читанке, доста вешто рачунали и лѣпо писали. При овомъ испыту су родители и дѣдови дѣчи, — кои су, немогући сви у собу по-стаати, на враты и на прозори школеки слушали, шта имъ дѣца уче, — сузе радости проливали и благосиљали учите-ля дѣчегъ. У школи овой было е 79 дѣце, али су само 56 уредно долазили, и то су понайвыше женска дѣчица. Су-илентъ званія учительскогъ, кои се тако око дѣце трудіо зове се Милошъ Симићъ. Честити землѣдѣлци Буковачки држе одъ нове године Школекій Листъ, изъ когъ имъ не-дельномъ после подне учитель нѣховъ приповѣдчице и члан-ке о воспитавію чита.

Овомъ приликомъ непроуштамъ явити, да е старый учитель Буковачкій г. Стефанъ Брковићъ, кои е выше одъ 40 година учительовао, а последнѣ двѣ године овдѣ у ва-роши у пензиі живіо, 7 фебруара умро, а 8га с' пратньомъ своіо србекихъ ученика, предуготовника и учителя саранънъ е.